

SAMLENOTAT FOR KONKURRENCEEVNERÅDSMØDE D. 29. SEPTEMBER 2022

15. september 2022

Indhold

<i>Punkter på rådsmødedagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet d. 29. september 2022</i>	2
Kommissionens forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF, KOM (2022) 142 final	2
Europa-Kommissionens kommende forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om et nødinstrument for det indre marked ("Single Market Emergency Instrument")	20

**Punkter på rådsmødedagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet d.
29. september 2022**

Kommissionens forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF, KOM (2022) 142 final

Revideret notat af grund- og nærhedsnotat af 25.maj 2022. Ændringer er markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF. Kommissionen præsenterer ecodesignforordningen som hjørnестenen i en pakke af indbyrdes forbundne initiativer vedrørende bæredygtige produkter. Initiativerne skal sikre, at bæredygtige produkter på det indre marked bliver normen, og at EU bliver en klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi.

Forslaget er sat på dagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet den 29. september 2022 til politisk drøftelse.

Med forslaget bygges der videre på erfaringer fra det gældende ecodesigndirektiv, som bl.a. har udgjort et væsentligt bidrag til at reducere energiforbruget fra energirelaterede produkter. Med forslaget til ecodesignforordning foreslås en udvidet ramme, der skal forbedre produkters miljømæssige bæredygtighed og sikre fri bevægelighed på det indre marked ved at fastsætte krav til miljøvenligt design til næsten alle produkter, som markedsføres i EU. Ved udvidelsen sættes større fokus på produkters miljø- og klimaaftryk samt cirkulær økonomi.

Der foreslås i forordningen bl.a. tilføjet bestemmelser om digitalt produktpas, som skal bidrage til digitalisering af produkt- og produktionsdata på tværs af værdikæder. Dertil foreslås tilføjet bestemmelser om mærkning, obligatoriske kriterier for grønne offentlige indkøb og incitamenter for bæredygtige indkøb. Desuden foreslås mulighed for at indføre forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter.

Forordningen forventes ikke at finde anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et niveau, som Kommissionen vurderer er tilfredsstillende.

Forordningen vurderes i sig selv ikke at have væsentlige statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, men visse bestemmelser af forslaget vurderes at øge de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet væsentligt, samtidigt med at forslaget forventes at give danske virksomheder en fordel på det europæiske indre marked. Tilsvarende vil forordningen i sig selv ikke have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark. Efterfølgende vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførselsretsakter kan have både væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser samt konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ecodesignforordning velkommen. Regeringen støtter en sammenhængende produktpolitik, der styrker det indre marked, fremmer bæredygtigheden af produkter og bidrager til danske og europæiske målsætninger om energi, klima og miljø. Regeringen vil fastlægge en konkret holdning til forslaget efter nærmere undersøgelse af forslagets bestemmelser.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen ("Kommissionen") har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om miljøvenligt design af bæredygtige produkter ("ecodesignforordningen"). Med forordningen ophæves det eksisterende ecodesigndirektiv.

Forordningen skal bidrage til at realisere de ambitioner, der er fastlagt i en række initiativer relateret til den Europæiske Grønne Pagt, inklusiv Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, den Europæiske Industristrategi, Fit for 55 og det 8. Miljø-handlingsprogram.

Forslaget udgør ifølge Kommissionen hjørnестenen i en pakke af initiativer, som omfatter en EU-strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler, revision af bygge-vareforordningen og forslag til regulering, der skal styrke forbrugerne i den grøn-ne omstilling. Initiativerne skal bidrage til en mere ressourceeffektiv, klimaneutral og cirkulær økonomi med mindre afhængighed af energi og ressourcer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om EU's indre marked og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 27. april 2022.

Forslaget forventes at blive sat på dagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet den 29. september 2022 til politisk drøftelse.

3. Formål og indhold

Hovedformålet med forslaget til ecodesignforordning er at øge produkters bæredygtighed og forbedre det indre markeds funktion. Forordningen vil derved bidrage til opnåelse af EU's klima-, miljø- og energimål. Forordningen har til hensigt at sikre, at produkter bidrager til en ressourceeffektiv, klimaneutral, forureningsfri cirkulær økonomi samt at mindske EU's energi- og ressourceafhængighed.

Forslaget til ecodesignforordning bygger på erfaringer fra det gældende ecodesigndirektiv, som fastsætter rammerne for EU-krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter med det formål at øge energieffektiviteten og miljøbeskyttelsesniveauet. Ecodesigndirektivet er ifølge Kommissionen et effektivt værktøj til regulering af energirelaterede produkter og har leveret markante bidrag til EU's energi- og klimamål. Kommissionen fremhæver i forslaget et endnu uudnyttet potentiale for at sikre produkters cirkularitet samt et fortsat stort potentiale for energieffektivisering af energirelaterede produkter.

Med forordningsforslaget reguleres, med få undtagelser, alle produkters adgang til og frie bevægelighed på det indre marked, og dermed forebygges et fragmenteret indre marked på grund af forskelligartede nationale tiltag til at forbedre produkternes bæredygtighed.

Nedenfor er de væsentligste elementer i forslaget til ecodesignforordning gengivet.

Udvidelse af anvendelsesområde og fastsættelse af ecodesignkrav

Med forslaget lægger Kommissionen op til at udvide ecodesignreglernes anvendelsesområde til at omfatte alle produkter, som markedsføres i EU, med undtagelse af fødevarer, foder, lægemidler, veterinærlægemidler, levende planter, dyr, mikroorganismer, produkter af menneskelig oprindelse og produkter fra planter og dyr til deres fremtidige reproduktion. Hermed fastlægges en ramme for fastsættelse af design- og informationskrav til produkter med henblik på at forbedre deres cirkularitet, energiyeevne og andre bæredygtighedsaspekter. Herunder vil det også være muligt at stille krav til indholdet af kemikalier, der hindrer genbrug og genanvendelse. Forordningen vil ikke finde anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et tilfredsstillende niveau i anden lovgivning.

Det foreslås at bemyndige Kommissionen til at fasttætte ecodesignkrav ved delegerede retsakter, hvor Kommissionen skal tage hensyn til synspunkter fra et ecodesignforum, bestående af bl.a. repræsentanter fra medlemsstater og industri. Kommissionens forslag til ecodesignforordning har karakter af

en rammelovgivning, og der vil derfor først opnås virkning for konkrete produktkategorier, når der vedtages retsakter for disse.

Det digitale produktpas og forbrugerrettet information

Ved at indføre et digitalt produktpas med obligatoriske informationer tilknyttet et givet produkt, ønsker Kommissionen at fremme tilgængeligheden af informationer om produkter, herunder information om deres bæredygtighed. Kommissionen vurderer, at forbedret datadeling af produktinformationer i værdikæder kan reducere produkters negative miljøpåvirkning samt bidrage til udviklingen af den cirkulære økonomi. Ifølge forslaget vil det blive fastsat igennem delegerede retsakter, hvilke obligatoriske informationer, tekniske specifikationer, og hvilke aktører, der løbende skal have adgang til at opdatere informationerne i det digitale produktpas. Kommissionen foreslår, at aktører langs værdikæden, der via de delegerede retsakter har fået adgangsrettigheder, skal have gratis adgang til informationerne. Aktører som virksomheder, myndigheder og forbrugere skal således efter forslaget have adgang til informationerne (produktdata).

I Kommissionens forslag opstilles horisontale krav til det tekniske design, funktion og anvendelighed af det digitale produktpas. Forslaget fastsætter, at et digitalt produktpas skal være forbundet via en databærer til et unikt produkt-ID, og at de tilgængelige informationer skal være baseret på åbne standarder, der er udviklet i interoperabelt format samt være maskinlæsbare, strukturerede og søgbare. Derudover skal produktpassenes interoperabilitet etableres, således at dataoverførsel fra et produktpas til et andet er muligt. Dette skal bl.a. muliggøre sporbarhed af farlige stoffer langs produkters fulde livscyklus. Kommissionen foreslår desuden, at produktpasset skal indeholde oplysninger om operatør-ID og facilitets-ID for at sikre operatøransvaret for bl.a. deling af forbrugerrettet information om produktet vedr. samling, installation, anvendelse, opbevaring, reparation og bortskaffelse.

Forordningen indeholder et forslag om oprettelse og vedligehold af et register for en række informationer i de digitale produktpas, som Kommissionen vil have ansvaret for. Registeret skal indeholde informationer om f.eks. en liste over databærere og unikke produktidentifikatorer. Gennem delegerede retsakter vil Kommissionen vurdere hvilke supplerende informationer, der skal være tilgængelige i registeret. Kommissionen vurderer, at den supplerende information i registeret skal kunne anvendes til, at markedsovervågningsmyndigheder kan verificere autenticiteten af produktpassene, effektivisere markedsovervågningsprocedurer samt automatisere informationsudvekslinger mellem nationale toldvæsener, ved at forbinde registeret til EU-kvikskranken til udveksling af certifikater på toldområdet (EU CSW-CERTEX).

Fremme af bæredygtigt forbrug

Kommissionen kan i forbindelse med vurdering af produkter opstille niveauer (klasser) for, hvordan de enkelte produkter præsterer i forhold til udvalgte parametre. Der kan efter forslaget i de delegerede retsakter fastsættes krav om, at medlemslande skal bruge de to bedste klasser eller EU's miljømærke, når de vil fremme brug af bæredygtige produkter. Hvis der i delegerede retsakter ikke fastlægges præstationsniveauer, kan Kommissionen i retsakterne specificere, hvilke parametre ved produkterne, som medlemslande skal søge at fremme.

Kommissionen vil styrke efterspørgslen efter mere bæredygtige produkter ved at fastsætte bindende kriterier og mål for grønne offentlige indkøb for ordregivende myndigheder og enheder. Ifølge forslaget skal Kommissionen i delegerede retsakter kunne vedtage tekniske specifikationer, udvælgelseskriterier, tildelingskriterier, kontraktudvalgs klausuler eller mål til offentlige indkøb. Kravene skal gælde for både det offentlige egne indkøb og anlægsarbejder samt de kontrakter, som det offentlige indgår med andre. I vurderingen af, om der skal fastlægges bindende krav, vil der for de enkelte produktgrupper skulle tages højde for værdien og volumen af indkøbene, behovet for at styrke efterspørgslen, samt hvorvidt omkostningerne forbundet hermed er proportionale.

Destruktion af usolgte forbrugerprodukter

Kommissionen foreslår initiativer, som skal forebygge destruktion af usolgte forbrugerprodukter, herunder produkter, der returneres i henhold til forbrugerfortrydelsesretten. Det foreslås, at større virksomheder skal offentliggøre oplysninger om antal usolgte, kasserede forbrugerprodukter og grunden hertil. Det skal endvidere oplyses, hvordan produkterne er håndteret i henhold til affaldshierarkiet. Kommissionen kan i delegerede retsakter helt forbyde destruktion af visse produkter efter høring af interessenter. Kommissionen skal i så fald beskrive undtagelsesmulighederne begrundet i sundheds- og sikkerhedshensyn, skader på produkterne forårsaget af forbrugeren, produktets tilstand samt afvisning af donation, forberedelse med henblik på genbrug og genfremstilling. Kommissionen kan i gennemførselsretsakter foreslå konkrete rammer for præsentation af oplysningskravene.

Små og mellemstore virksomheder (SMV) foreslås undtaget reguleringen om destruktion af usolgte produkter. Dog kan mellemstore virksomheder blive inkluderet, hvis de står for en væsentlig del af destruktionen af produkter inden for en produktgruppe. Små virksomheder vil kun blive inkluderet, hvis de bliver brugt til at omgå et forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter gennem delegerede retsakter.

Markedsovervågning

Af forslaget fremgår, at medlemsstaterne skal udarbejde og indsende toårige planer for fremtidig markedsovervågning. Hensigten er at sikre passende kontrol med overholdelsen af forordningen og ecodesignkrav til produkter fastsat i delegerede retsakter. Planerne skal således orientere sig mod fremtidig markedsovervågning og skal indeholde en oversigt over tiltag til at reducere manglende overensstemmelse, prioritering af indsatser samt omfanget af planlagte kontroller i den givne periode.

Kommissionen tillægges i den forbindelse kompetence til at udstede gennemførelsesretsakter dels med krav til minimumskontrol udført af medlemsstaternes markedsovervågningsmyndigheder samt med anvisning af specifikke produkttyper, som skal prioriteres af markedsovervågningsmyndighederne.

Markedsovervågningsmyndighederne forpligtes desuden til at rapportere typen og graden af alle straffe, der er pålagt som følge af uoverensstemmelse efter forordningen.

Det foreslås samtidigt, at markedsovervågningsmyndighederne skal have mulighed for at udfakturere udgifter til test og dokumentkontrol ved kontrollerede produkters uoverensstemmelse. Derudover lægges der op til, at markedsovervågningsmyndighederne skal kunne påbyde erhvervsdrivende at tilbagekalde produkter fra forbrugerne. Efter gældende regler kan produkter alene tilbagetrækkes fra markedet og ikke fra forbrugerne.

Dertil er der med forslaget sket en strømlining af forordningen med Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF af 9. juli 2008 om fælles rammer for markedsføring af produkter. Kontrollen med overholdelsen af ecodesignforordningen omfattes af markedsovervågningsforordningen.

Harmoniserede standarder

Med forslaget bemyndiges Kommissionen til at kunne vedtage såkaldte "fælles specifikationer" som alternativ til harmoniserede standarder. Der er tale om en nødløsning i tilfælde, hvor udviklingen af harmoniserede standarder er blokeret, eller der er opstået unødigt forsinkelse. De fælles specifikationer skal ligesom harmoniserede standarder give fabrikanten formodning om overensstemmelse med lovkravene om miljøvenligt design.

Forhold til øvrig produktregulering

Det foreslås, at Kommissionen i medfør af ecodesignforordningen som udgangspunkt alene fastsætter krav til ikke-regulerede produktgrupper eller supplerer eksisterende produktspecifik EU-regulering, hvor denne ikke i tilstrækkelig grad sikrer miljømæssig bæredygtighed. For produkter,

hvor der i EU-reguleringen ikke er fastsat bindende krav, som sikrer miljømæssigt bæredygtighed, vil ecodesignforordningen være den rettlige ramme for at fastsætte sådanne krav. Eksempler herpå er produktgrupper som tekstiler og fodtøj.

For andre produkter, som er omfattet af forordningen, og som er reguleret efter en anden produktspecifik regulering, vil udgangspunktet være, at forordningen alene finder anvendelse, når disse produkters miljømæssige bæredygtighed ikke håndteres tilstrækkeligt af andre instrumenter. For så vidt angår byggevarer foreslår Kommissionen, at krav om deklarering om miljømæssig bæredygtighed bliver stillet i medfør af byggevarerforordningen. For så vidt angår energirelaterede byggevarer vil bæredygtighedsaspekter imidlertid primært blive håndteret i ecodesignforordningen, da flere af disse byggevarer allerede er reguleret i det eksisterende ecodesigndirektiv. Den reviderede byggevarerforordning kan dog finde komplementær anvendelse, hvor det er nødvendigt, navnlig i forhold til sikkerhedsaspekter.

Det følger videre af forslaget, at der efter ecodesignforordningen vil kunne træffes foranstaltninger for at begrænse tilstedeværelsen af kemikalier i produkter, når det vurderes at være nødvendigt for at forbedre produkternes bæredygtighedsmæssige egenskaber set i et livscyklusperspektiv. Regulering af kemikalier af hensyn til sundhed, miljø og fødevarer sikkerhed vil fortsat ske i medfør af gældende direktiver og forordninger. Dermed vil ecodesignforordningen kunne supplere eksisterende lovgivning om kemikalier.

Kommissionen foreslår yderligere, at der i delegerede retsakter stilles krav om information vedrørende stoffer, der har negativ effekt på bæredygtigheden af produkter, herunder krav om, at information om stoffernes tilstedeværelse i produkter skal videreføres gennem værdikæden. Efter forslaget vil der i de delegerede retsakter dog ikke stilles krav om videregivelse af information om negative miljø- og sundhedseffekter. Dette vil fortsat være reguleret efter gældende lovgivning.

Derudover foreslås indførelse af forpligtelser for online markedspladser og online søgemaskiner, især til at samarbejde med markedsovervågningsmyndigheder, til at efterkomme myndigheders påbud om at fjerne ulovligt indhold og til at designe onlinemarkedspladsen på en sådan måde, at det muliggør oplysning om en række forhold.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger for nuværende ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget overholder nærhedsprincippet. Kommissionen bemærker, at det er vigtigt at fastsætte et harmoniseret regelsæt for at opnå et velfungerende indre marked for bæredygtige produkter på tværs af alle medlemsstater med lige vilkår for virksomheder, der opererer på det indre marked. Kommissionen bemærker hertil, at tiltag med udspring fra de enkelte medlemsstater vil føre til en høj risiko for fragmentering af markedet, forskellige niveauer af bevidsthed og information om produkters miljøpåvirkning på tværs af EU og ekstra omkostninger for virksomheder.

Kommissionen bemærker yderligere, at der kun på EU-niveau vil kunne opstilles harmoniserede produkt- og informationskrav om bæredygtighedsaspekter gældende i hele EU, hvor der sikres fri bevægelighed for varer, lige vilkår for virksomheder, som opererer på det indre marked, og relevant og pålidelig information om bæredygtighed og cirkulære egenskaber, uanset i hvilken medlemsstat, produkter købes. Herudover bemærker Kommissionen, at en fælles tilgang på EU-niveau vil skabe et større og mere effektivt marked og dermed et styrket incitament for industrien til fortsat udvikling med fokus på bæredygtighed, hvor markedets størrelse også gør det muligt at fremme produkters bæredygtighed og påvirke produktdesign og værdikædeledelse på verdensplan.

Regeringen har på det foreliggende grundlag gennemgået forslaget og er enig i Kommissionens vurdering af, at ændringerne er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Da forslaget ændrer det EU-retlige grundlag for ecodesignkrav til produkter fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre behov for konsekvensændring af danske regler, herunder bl.a.:

- Lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 2166 af 29. november 2021 (ecodesignloven)
- Bekendtgørelse nr. 1321 af 9. juni 2021 om miljøvenligt design af energirelaterede produkter (ecodesignbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18) med senere ændringer

7. Konsekvenser

Med forslaget foreslås det eksisterende ecodesigndirektiv erstattet med en ny rammeordning med et udvidet anvendelsesområde og en række nye bestemmelser. Den nye forordning vil fastlægge de overordnede rammer og formål, mens en væsentlig del af de konkrete krav, herunder produktkrav, vil fastsættes ved Kommissionens vedtagelse af delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter hjemlet i forordningen. Derved vil forslagets direkte konsekvenser være forholdsvist begrænsede. Der vil ved Kommissionens fremsættelse af forslag til delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter foretages konsekvensvurderinger af disse. Visse bestemmelser i forslaget vil dog have virkning fra forordningens ikrafttrædelse, bl.a. bestemmelser om usolgte forbrugerprodukter og markedsovervågning.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre behov for at ændre i love og bekendtgørelser, jf. ovenfor under punkt 6. Da forslaget ændrer reguleringens retsaksform fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre, at national implementering skal justeres, da forordningens bestemmelser vil finde direkte anvendelse.

Regeringen er ved at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forordningen vurderes ikke i sig selv at føre til væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forordningen medfører evt. væsentlige statsfinansielle udgifter, hvilket analyseres nærmere.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Vedtagelse af produktspecifikke delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter vurderes at kunne føre til væsentlige samfundsøkonomiske og statsøkonomiske konsekvenser afhængigt af retsakternes indhold og antal. Dette vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Dertil vurderes forslaget til forordning at kunne føre til væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser i forbindelse informationskrav om destruktion af ikke-solgte forbrugerprodukter, herunder særligt i forbindelse med indhentning og tilgængeliggørelse af data. Dertil vurderes der at være væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for de berørte virksomheder i forbindelse med vedtagelse af delegerede retsakter og

gennemførelsesretsakter for specifikke produktgrupper, som vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Danske producenter vurderes generelt at have et højt fokus på bæredygtigheden af deres produkter samt en høj digitaliseringsparathed ift. digitale produktpas. Hermed vurderes forslaget og dets efterfølgende retsakter umiddelbart også at have positive erhvervsøkonomiske effekter, da de bindende minimumskrav ventes at øge efterspørgslen efter danske bæredygtige produkter på det europæiske marked.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget til ecodesignforordning vurderes at sikre mere lige konkurrencevilkår for virksomheder på det indre marked, fremme cirkulære forretningsmodeller samt øge beskæftigelsen i reparationssektoren. Bestemmelser i forslaget, samt i de efterfølgende delegerede retsakter, vurderes ligeledes at mindske den danske og europæiske energi- og ressourceafhængighed, højne værdien af genbrugsmaterialer og forebygge destruktion af brugbare forbrugerprodukter.

Retsakter, som udstedes i medfør af forslaget, forventes at udgøre et positivt bidrag til den bæredygtige udvikling i Danmark, inkl. energieffektivt forbrug og produktion. Forbrugere vurderes derudover at skulle spille en mere aktiv rolle i den grønne omstilling. Det skal f.eks. ske ved at lette bæredygtige valg for forbrugere, bl.a. ved at fjerne de mindst bæredygtige produkter fra markedet. Retsakter med hjemmel i ecodesignforordningen vurderes at bidrage omkostningseffektivt til energi- og klimamålsætninger samt højne forsyningssikkerheden ved fortsat fastlæggelse af energi-, klima- og miljøkrav til produkter.

8. Høring

Forslaget har været i høring med frist den 13. april 2022 i specialudvalgene for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik, Miljø og Erhvervs politik. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change, Dansk Standard (DS), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Forbrugerrådet Tænk, IDA, Landbrug og Fødevarer (L&F) samt Velux.

Dansk Erhverv byder Kommissionens forslag velkomment og deler Kommissionens vision for cirkulær økonomi. DE fremhæver vigtigheden af udvikling af harmoniserede løsninger til det indre marked og erhvervslivets inddragelse i udviklingen af produktspecifikke krav. Hertil bemærker DE, at konkrete produktkrav i de kommende retsakter bør prioriteres for produkter med påviseligt højt ressourcetræk og/eller miljøpåvirkning, hvor det giver mening privat- og samfundsøkonomisk.

Desuden understreger DE, at det er afgørende, at der lukkes for smuthuller i reguleringen, der tillader salg af produkter på tredjelandes online salgsplatforme, der ikke er i overensstemmelse med lovgivningen i EU.

Dertil støtter DE den øgede digitalisering af data ved produktpasset, men fremhæver at nogen information fortsat bør være til stede fysisk på produktet, bl.a. særligt sikkerhedsmærkning. Sekundær information kan gøres tilgængelig i det digitale produktpas, hvortil indberetningspligten bør placeres så tidligt i værdikæden som muligt.

DE deler Kommissionens opfattelse af, at produkter skal levetidsforlænges for at imødekomme ressourceknaphed og omstilling til en cirkulær økonomi. Hertil mener DE, at Ecodesigndirektivet er det rigtige sted at regulere produkters holdbarhed og mulighed for reparation og genbrug. DE mener dog, at krav til markedsføring af produkter, der holder længere, skal stilles på producentniveau. Desuden fremhæves offentlige indkøb som en stærk drivkraft i den grønne omstilling og at grønne krav bør indgå som en konkurrenceparamenter i alle offentlige udbud, bl.a. skal 50 pct. af udbud ske ved totalomkostninger og totalkrav for at signalere, at produktion af bæredygtige produkter er værd at investere i.

DE understreger, at SMV'er ikke destruerer produkter, der ellers kunne være afsat og at de derfor som hovedregel bør undtages krav om indberetning af destruktion af usolgte forbrugerprodukter.

Dansk Industri støtter op om Kommissionens forslag til ecodesignforordning, herunder at der er fokus på at styrke det indre marked. DI fremhæver, at lige konkurrencevilkår og et styrket indre marked er en styrke i det eksisterende ecodesigndirektiv, og anser det som positivt, at dette fastholdes i forslaget til ecodesignforordning.

Dertil påpeger DI, at markedsovervågning og standardisering er vigtige elementer og byder velkomment, at Kommissionen ønsker at styrke bl.a. tilsynet af produkter. Dog støtter DI ikke op om forslagens brug af tredjepartsverificeringer. Ligeledes ser DI bekymrende til, at forslaget indeholder beføjelser til Kommissionen til udvikling af tekniske specifikationer uden for det etablerede standardiseringssystem og efterspørger, at dette trækkes tilbage, eller at brugen af denne bestemmelse i videst mulige omfang begrænses og strømlines med øvrig lovgivning.

DI støtter forordningens tilgang om proportionalitet og fastsættelse af produktkrav på et videnskabeligt grundlag og fremhæver, at produktkrav alene bør indføres, hvis deres bidrag til at gøre produkter mere cirkulære står på mål med kravenes omkostninger. Hertil mener DI, at industrien bør være tæt involveret i det lovudviklende arbejde med viden om de konkrete produkter og hvad der praktisk kan lade sig gøre. DI er dog skeptisk over

for inklusionen af kemikalier i ecodesignforordningen, og opfordrer regeringen til at undersøge, hvilke kemiske stoffer som reelt er til hinder for genanvendelse og derved bør reguleres i ecodesignforordningen. Ligeledes ser DI det som positivt, at grønne offentlige indkøb er inkluderet i Kommissionens forslag til forordning.

DI fremhæver det digitale produktpas som et element med et potentiale som redskab til adgang til data på tværs af værdikæden og til at understøtte udviklingen af nye forretningsmodeller. Der er dog bekymring for de administrative omkostninger ved det digitale produktpas, særligt ift. data som i forvejen indberettet andetsteds. Hertil efterspørger DI, at Kommissionen prioriterer brugervenligheden og at den starter ud med få produktgrupper og et begrænset antal informationskrav. Dertil fremhæver DI et spørgsmål om sikkerhed ift., hvem der har adgang til hvilke data, og anbefaler en adgang til data på en ”*need-to-know*”-tankegang.

Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change byder Kommissionens forslag velkomment, og ser særligt positivt på udvidelsen af anvendelsesområdet og det digitale produktpas. Ligeledes støttes der op om at udvide markedsovervågningen og ses positivt til, at der pålægges obligatoriske krav til offentlige indkøb.

Det kritiseres dog, at der med ecodesignforordningen ikke præsenteres klare tidsfrister for implementeringen eller midler til at imødekomme den lave hastighed for beslutningsprocesserne på området. Dette gælder bl.a. også forbud mod destruktion af usolgte varer, som fastsættes på produktniveau i det efterfølgende retsakter, frem for et direkte forbud i forordningsforslaget.

Der fremhæves et potentielt smuthul i lovgivning ifm. krav til onlinesalg og tredjepartslogistikvirksomheder, som har begrænset ansvar ift. fysiske butikker og importører. Dertil finder Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change finder det kritisabelt, at selvregulerende tiltag fortsat er inkluderet i forslaget, da de eksisterende tiltag ikke har formået at levere resultater til sammenligning med regulerede produktgrupper.

Dansk Standard hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment og finder det positivt, at Kommissionen fortsat vil arbejde med CE-mærkning baseret på harmoniserede standarder. DS finder det hensigtsmæssigt, hvis der tilføjes i forordningsteksten, at harmoniserede standarder skal udarbejdes efter proceduren i Standardiseringsforordningen, også når det gælder godkendelse af standarder med henblik på godkendelse til offentliggørelse i EU's Lovtidende, således at spillereglerne er de samme på tværs af lovgivninger.

Ligeledes understreger DS, at bestemmelsen om Kommissionens bemyndigelse til at udvikle tekniske specifikationer bør begrænses til at være undtagelsesvis, og fremhæver at den foreslåede praksis er i modstrid med Ny Metode. DS foreslår, at denne tilgang kun må bruges i særlige tilfælde, hvor Kommissionen f.eks. forgæves har fremsat en standardiseringsanmodning. Hertil fremhæver DS regeringens tilsvarende holdning i Grund- og Nærhedsnotat til Standardiseringsstrategien.

DS anbefaler desuden, at offentlige myndigheders bestilte type 1-miljømærker kan antages som efterlevelse af produktkrav på lige fod med EU-miljømærket.

DTU fremhæver en misvisende brug af ordet ”bæredygtighed” i forordningsudkastet, med henvisning til den vestlige verdens belastning af klodens bæreevne langt over det sikre råderum, bl.a. med reference til danskernes årlige CO₂-udledning på 17 tons CO₂e, hvor bæreevnen vurderes af IPCC til 2-4 tons pr. verdensborger.

På den baggrund foreslår DTU at forslaget titel ændres med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling og strømlinje forslaget til at fremhæve, at produkter ikke i sig selv er bæredygtige, når der stilles produktkrav til dem, men at de kan blive mere bæredygtige.

Forbrugerrådet Tænk ser forslaget som et vigtigt skridt i den grønne omstilling af produktion og forbrug, som kan understøtte forbrugerens rolle samt nedsætte ressource- og klimabelastningen ved at fremme holdbare produkter. Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at det er en forudsætning for, at forbrugere kan bidrage til den grønne omstilling, at de mest bæredygtige valg bliver de letteste for forbrugeren, og roser forslaget for netop at handle om dette.

Forbrugerrådet Tænk opfordrer til som minimum at bibeholde forslagets ambitionsniveau og ser gerne yderligere stramninger. Hertil fremhæves, at regler så vidt muligt skal være af bindende karakter frem for frivillige aftaler, at der stilles krav til produktdesignet og ikke blot informationskrav, at informationskravene udmøntes i obligatoriske mærkningskrav for hele EU og at forordningen stiller mere præcise krav vedrørende begrænsningen af problematisk kemi.

I forhold til mærkning af produkter fremhæver Forbrugerrådet Tænk særligt afvejning mellem, at information skal være tilgængelig for forbrugere i en købsituation, men at denne information ikke skal forvirre forbrugeren eller udvande de eksisterende mærkningsordninger. Her henvises til brugen af det digitale produktpas som en mulig løsning for visning af forbrugerrettet mærkning i visse tilfælde.

Forbrugerrådet Tænk bemærker desuden, at forslagets meget ambitiøse karakter betyder, at det kun for alvor kan få effekt, hvis der afsættes betydelige ressourcer og effektiv styring med omfattende inddragelse af interesser ved udarbejdelse af de enkelte produktspecifikke retsakter.

IDA hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment med støtte til det udvidede anvendelsesområde, inklusionen af flere aspekter, herunder muligheden for lang levetid og senere genanvendelse samt overgangen fra direktiv til forordning.

IDA fremhæver vigtigheden af en hurtig udvikling af krav inden for forskellige produktområder, da det ellers forsinker den klima- og miljømæssige virkning, og efterspørger, at der fra dansk side lægges afgørende vægt på hastigheden af vedtagelse af produktkrav, med henvisning til den langsommelige proces for Product Environmental Footprint (PEF). Ligeledes påpeger IDA, at inddragelse af offentlighed og en bred aktørinvolvering er centralt, samt at arbejdet i forbindelse med ecodesignforordningen sker parallelt med det videre arbejde med EU's miljømærke.

Landbrug og Fødevarer støtter generelt, at der anvendes ensartede metoder i EU til beregning af produkters miljømæssige aftryk, som PEF, da det er med til at sikre reelle muligheder for at sammenligne produkter og bidrage til mere lige konkurrence i EU.

Velux hilser forslaget til ecodesignforordning velkommen og bakker op om udvidelsen til et fokus på ressourceeffektivitet i et livscyklusperspektiv og fremhæver, at det at gøre bæredygtige produkter normen og at styrke det indre marked er afgørende for at nå EU's målsætninger for klimaneutralitet og cirkulær økonomi.

Velux støtter op om indsatsen for at sikre fair og lige vilkår for produkter på det indre marked og en styrkelse af markedsovervågningen af produkter på tværs af det indre marked. Samtidig fremhæver Velux, at omkostningerne som følge af produktkrav skal være proportionale med de reducerede miljø- og klimapåvirkninger, samt at krav ikke må kompromittere produkters funktionalitet og sikkerhed.

Ligeledes gør Velux opmærksom på snitfladerne til byggevarerforordningen og opfordrer til, at krav til byggevarer fortsat stilles via den reviderede Byggevarerforordningen, da der er særlige hensyn i forhold til byggevarers miljømæssige og strukturelle performance, inkl. sundhed og sikkerhed. Velux understreger vigtigheden af, at metoder til vurdering og verifikation af overensstemmelse er baseret på europæiske standarder og regulering.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Forslaget til ecodesignforordning blev offentliggjort den 30. marts 2022, som en del af en større pakke om bæredygtige produkter. Forslaget behandles i arbejdsgruppen for det indre marked under konkurrenceevneområdet, hvor der har været afholdt tre arbejdsgruppemøder. Møderne har indeholdt en præsentation af henholdsvis forslaget og dele af konsekvensanalysen med mulighed for at stille Europa-Kommissionen spørgsmål til disse.

Generelt tages forslaget positivt imod blandt alle medlemsstater og Kommissionen roses for et højt ambitionsniveau for en grøn omstilling af det indre marked. Der gives dog blandt nogle medlemsstater udtryk for bekymring ift. overlap til øvrig produktregulering, manglende produktkriterier samt de brede beføjelser tildelt Kommissionen og medlemsstaternes mindskede indflydelse på udviklingen af produktspecifikke krav i forhold til det eksisterende ecodesigndirektiv.

Forslaget behandles første gang på rådsmøde d. 29. september 2022.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ecodesignforordning velkommen som en del af Kommissionens initiativ for bæredygtige produkter. Initiativet spiller en vigtig rolle i forhold til at bidrage til en klimaneutral, ressourceeffektiv og forureningsfri cirkulær økonomi, hvor økonomisk vækst afkobles fra brug af naturressourcer.

Det gældende ecodesigndirektiv udgør en effektiv ramme til at stille krav til energirelaterede produkter om bl.a. energieffektivitet, og regeringen arbejder for, at ecodesignforordningen skal styrkes med henblik på at levere på energi- og klimamål. Regeringen arbejder for en ambitiøs og omkostningseffektiv klima- og miljøindsats i EU, der bl.a. kan bidrage til at realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. CO₂-reduktion i forhold til 1990 samt drive den grønne omstilling både i Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050. Det er fortsat vigtigt for regeringen, at ecodesignforordningen bidrager til ecodesigndirektivets nuværende anvendelsesområde for energirelaterede produkter og leverer på energieffektivitet. Ecodesignforordningen må ikke minimere eller forsinke energieffektiviseringsindsatsen for energirelaterede produkter unødvendigt, men skal fortsat levere ind til det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål under energieffektivitetsdirektivet, hvor det leverede halvdelen af 2020-målet for energieffektivitet. Regeringen arbejder for, at det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål hæves til [mindst 40 pct.], hvorfor ecodesignforordningen skal styrkes tilsvarende til at levere på energieffektivitet.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om ecodesignforordningen som juridisk ramme, hvormed der efterfølgende kan fastsættes konkrete produktkrav, der fremmer bæredygtigt forbrug og produktion. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at der med ecodesignforordningen skabes en sammenhængende juridisk ramme for bæredygtige produkter, der omfatter både eksisterende og kommende produktregulering i EU. Regeringen arbejder således for, at miljøkravene som udgangspunkt fastsættes i den særskilte regulering af specifikke produktgrupper, men at man i regi af ecodesignforordningen kan komplementere med yderligere miljøkrav.

Regeringen bakker op om den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet til den videst mulige række af produkter, samt at der stilles krav til produkterne ud fra flere parametre om miljømæssig bæredygtighed, således at det kan bidrage yderligere til omstillingen til en cirkulær økonomi. Regeringen undersøger afklaring på anvendelsesområdet i forhold til anden EU-regulering. I forbindelse med udarbejdelsen af de specifikke produktkrav ønsker regeringen, at der gives prioritet til produktgrupper i de værdikæder, der fremhæves i Kommissionens Handlingsplan for Cirkulær Økonomi. Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen sikrer, at designkrav til produkter med militære formål skal tage hensyn til den operative effektivitet og militære sikkerhed i opgaveløsningen. Det gælder for anvendelse af kemikalier, det digitale produktpas samt obligatoriske kriterier for offentlige indkøb.

Regeringen ser en løbende skærpelse af krav i ecodesignforordningen som vigtigt for at leve op EU's klima- og miljømål, herunder i forhold til energibesparelser samt mål om at reducere materialefodafttrykket og det forbrugsbaserede klima- og miljøaftryk for snarest muligt at bringe fodafttrykket inden for de planetære grænser. Regeringen finder det vigtigt, at både eksisterende og kommende rammer for at fastsætte ecodesignkrav til produkter bliver anvendt fuldt ud i den efterfølgende implementering for at sikre den maksimale effekt for miljø og klima.

Regeringen bemærker, at forordningen indeholder et forslag om, at Kommissionen får beføjelse til at vedtage delegerede retsakter for de konkrete produktgrupper, som efter de gældende bestemmelser vedtages som gennemførselsforanstaltninger. Regeringen vil undersøge, hvad dette har af betydning for Danmarks indflydelse på udarbejdelse af retsakterne.

Regeringen er meget positiv over for, at Kommissionen med forslaget strømliner reglerne på ecodesign-området med forslaget til revision af bygningsdirektivet, så det gøres klart, at der er mulighed for nationalt at fastsætte krav til drivhusgasemissioner eller brændselsform i opvarmningsanlæg, da dette kan understøtte regeringens ønske om at udfase fossile brændsler i den individuelle opvarmning.

Regeringen vil arbejde for, at ecodesignforordningen sigter mod at gøre bæredygtigt forbrug og produktion nemt, mere transparent og pålideligt for forbrugere såvel som producenter.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen til brug for fastsættelsen af produktkrav vil udvikle og forbedre videnskabeligt baserede vurderingsværktøjer, med henblik på at styrke aspekter, der fremmer cirkulær økonomi. Regeringen ønsker en horisontal tilgang til tekniske eller fælles specifikationer inden for standardisering, så Kommissionens beføjelser til at fastsætte standarder uden om de etablerede standardiseringsorganer er ensartede på tværs af lovgivninger. Regeringen finder, at Kommissionens beføjelser til at omgå standardiseringssystemet skal formuleres, så de kun kan anvendes i helt særlige nødstilfælde og ikke bliver en mulighed for at omgå New Legislative Framework-systemet.

Regeringen ønsker, at forslaget skal understøtte et velfungerende indre marked med effektiv og ensartet implementering og håndhævelse af produktkrav og vil arbejde for, at kravene står på mål med gevinsten, samt at virksomheder og myndigheder ikke pålægges uforholdsmæssige store omkostninger. Regeringen vil arbejde for, at der sikres en stærk og effektiv markedsovervågning af de skærpede produktkrav, der bl.a. tager højde for den stigende handel online for både at beskytte forbrugerne og sikre lige konkurrencevilkår for virksomhederne samt forslag om at sikre myndighedernes mulighed for at kunne kræve ulovligt indhold fjernet.

Regeringen er positiv over for forslaget om indførelsen af et digitalt produktpas og arbejder således for, at der med forslaget indføres en forpligtelse hertil. Produktpasset er et vigtigt værktøj til at accelerere omstillingen til en cirkulær økonomi, og det kan bidrage til at spore produkter og sikre øget tilgængelighed af produktinformation langs værdikæden.

Regeringen finder det vigtigt, at Kommissionen strømliner udviklingen af digitale produktpas på tværs af produkter, og at interoperabilitet understøttes via bl.a. ensartet infrastruktur for datadeling af produktinformationer. Regeringen vil arbejde for, at det digitale produktpas skal udvikles med henblik på at gøre det nemt for virksomheder at dele informationer langs værdikæden og ved at bygge infrastrukturen for datadeling på eksisterende åbne principper. Regeringen ønsker, at Kommissionens forslag til etablering af et centralt register for informationer i de digitale produktpas bliver begrænset for bl.a. at reducere virksomheders administrative omkostninger. Regeringen vil arbejde for, at der findes den rette balance mellem beskyttelse af virksomheders forretningsfølsomme data og øget adgang til produktdata for aktører langs

værdikæden. Regeringen ønsker, at tiltag for at støtte små og mellemstore virksomheder i at leve op til krav foregår på nationalt plan.

Regeringen ser offentlige indkøb som en væsentlig drivkraft for cirkulær økonomi og stiller sig positiv for Kommissionens forslag om at gøre det muligt inden for de enkelte produktgrupper at fastlægge bindende krav til grønne indkøb i den offentlige sektor. Dette vil understøtte regeringens målsætning om, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030. Regeringen vil arbejde for, at kommende krav om grønne indkøb så vidt muligt tager udgangspunkt i kriterierne for EU-miljømærket, Svanemærket eller andre type 1-miljømærker, hvor kriterier fastlægges på et tilsvarende niveau.

Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen understøtter målene i EU's kemikaliestrategi, herunder målet om at sikre ikke-giftige materialekredsløb. Regeringen ønsker bl.a., at der stilles krav til alle produkter om at minimere indholdet af skadelige kemikalier, at informationer om alle skadelige kemikalier i produkter, i hele deres livscyklus, skal videregives, og at det digitale produktpas som udgangspunkt anvendes hertil. Regeringen finder videre, at de mest skadelige kemikalier i produkter skal omfattes af et generelt forbud.

Regeringen vil arbejde for, at det med Kommissionens forslag gøres muligt inden for de enkelte produktgrupper at forbyde destruktion af usolgte forbrugerprodukter, idet det forebygger spild af naturressourcer og styrker virksomhedernes incitament til kun at producere, hvad de forventer at kunne sælge. Samtidigt finder regeringen det positiv, at større virksomheder skal redegøre for mængden af destruerede forbrugerprodukter

Endelig vil regeringen arbejde for at sikre, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at håndtere det udvidede anvendelsesområde, som bliver foreslået af Kommissionen, samt til at håndtere arbejdsplanen for det gældende ecodesigndirektiv parallelt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotatet er oversendt den 25. maj 2022.

Europa-Kommissionens kommende forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om et nødinstrument for det indre marked ("Single Market Emergency Instrument")

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen forventes i sidste halvdel af september at fremsætte et forordningsforslag for et nødinstrument for det indre marked. Forslaget forventes at vil være genstand for politisk drøftelse ved konkurrencerådsmødet den 29. september 2022.

Forslaget formål er at sikre et velfungerende indre marked ved at etablere et sikkerhedsnet og automatiserede tiltag under en kriseperiode.

Det forventes, at forslaget vil følge en gradvis eskalering i tiltag på baggrund af den givne krisesituation: normaltilstand, forberedelsestilstand og krisetilstand. Med forbehold for den pågældende krises kritiske natur, kan Kommissionen opnå ekstraordinære beføjelser, såfremt tidligere værktøj ikke har haft den ønskede effekt og dæmpet krisen.

Regeringen støtter overordnet ambitionen om et nødinstrument for det indre marked.

Regeringen finder, at instrumentets ramme udelukkende bør forholde sig til det indre marked, hvor industripolitiske og sektorspecifikke kriser vil blive bearbejdet gennem respektive instrumenter. Regeringen ønsker derfor, at centrale begreber i forslaget afklares og afgrænses, herunder definitionen af en krise. Regeringen vil endvidere understrege at aktiveringskriterier for instrumenter ligeledes er klarlagt og proportionelt fremsat. Regeringen vil prioritere, at forslaget ikke resulterer i unødige tiltag der ikke står på mål med forslagets gevinster. Derudover finder regeringen at forslaget bør komplimentere allerede eksisterende sektorspecifikke tiltag, heriblandt notifikationer og standarder.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen ("Kommissionen") forventes i anden halvdel af september at fremsætte forslag til forordning om et nødinstrument for det indre marked ("Single Market Emergency Instrument"). Det forventes at forslaget vil blive fremsat efter kommissionsformandens tale om den Europæiske Unions tilstand, og at forslaget vil være på dagsordenen for konkurrenceevnerådsmødet den 29. september 2022 til politisk drøftelse.

Det Europæiske Råd opfordrede, i deres konklusioner fra oktober 2020, Kommissionen til, at man i kølvandet af covid-19 krisen undersøgte potentielle svagheder i det indre marked samt fremlagde en række lærings- og forbedringspunkter¹. I maj 2021 annoncerede Kommissionen i deres opdaterede Industristrategi², at man ville udarbejde et nødinstrument for det europæiske indre marked, som skulle sikre den fortsatte frie bevægelse for personer, varer og tjenesteydelser samt sikre bedre transparens og koordination i kriseperioder. Forslaget er del i Kommissionens arbejdsplan for 2022.

Forslaget kommer i forlængelse af en længere række sektorspecifikke nødinstrumenter – heriblandt Chips Act, Myndigheden for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet ("HERA") og den integrerede ordning for politisk kriserespons ("IPCR"). Kommissionen har i forbindelse med en interessentworkshop udtalt, at forslaget har til hensigt at udlægge en 'paraply' for de andre nødinstrumenter og dermed være kompatibel hertil.

Kommissionen lavede i april 2022 en offentlig høring, hvor det blandt andet fremgik at man forventede at forslaget ville indeholde to søjler af hhv. forberedende og aktive tiltag.

3. **Formål og indhold**

Forordningens overordnede formål vil være at skabe et sikkerhedsnet for det indre marked i kriseperioder, hvor man sikrer den fortsatte frie bevægelighed og beskyttelse af det indre markeds fire friheder, samt sikre fortsat levering af visse kritiske varer.

Det forventes, at dette skal sikres gennem en række fastlagte og automatiserede tiltag, der vil aktiveres afhængig af situationens grad af kritiske niveau, som indebærer følgende:

Normaltilstanden forventes at være en permanent ramme for krisekontrol, hvor en krise hverken er undervejs eller verserende. Det primære fokus vil være på løbende EU-risikovurdering og overvågning mhp. at forudse eventuelle kommende kriser.

Forberedelsestilstanden forventes at dække over situationer, hvor en krise muligvis er undervejs og at der derfor er et øget behov for at intensivere og målrette overvågningsindsatsen samt forberede sig mere konkret frem mod den mulig krise ved at åbne op for en fælles "værktøjskasse".

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/45910/021020-euco-final-conclusions.pdf>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021DC0350>

Krisetilstand forventes aktiveret, hvor en egentlig krise med store økonomiske konsekvenser for det indre marked er indtruffet, hvor den fælles ”værktøjskasse” udvides, og hvis tiltag i højere grad er obligatoriske.

Med forbehold for den pågældende krites kritiske natur, forventes Kommissionen at kunne opnå ekstraordinære beføjelser, såfremt tidligere værktøj ikke har haft den ønskede effekt og dæmpet krisen

4. **Europa-Parlamentets udtalelser**

Europa-Parlamentet udtrykte den 17. februar 2022 ([2021/2043\(INI\)](#)) støtte til oprettelsen af et nødinstrument for det indre marked. Man udtrykte, at forslaget skal skabe lovmæssige bindende strukturelle værktøjer, der vil beskytte og sikre den fri bevægelighed for personer, varer og tjenesteydelser ved fremtidige kriser³.

Europa-Parlamentets endelige udtalelse foreligger ikke.

5. **Nærhedsprincippet**

Ikke relevant.

6. **Gældende dansk ret**

Ikke relevant.

7. **Konsekvenser**

Ikke relevant.

8. **Høring**

I forbindelse med udarbejdelsen af Kommissionens konsekvensanalyse er et tidligere udkast af Kommissionens forslag har været sendt i foreløbig høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 2. maj 2022. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv og Dansk Industri.

Generelle bemærkninger

Dansk Industri (DI) støtter Kommissionens ambition om at styrke det indre markeds resiliens og dets fire friheder mod fremtidige kriser. Man støtter introduktionen af krisemitigerende tiltag, der kan automatiseres og anvendes omgående i signifikante kriseperioder. Man opfordrer til, at Kommissionens

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0043_EN.html

forslag udelukkende forholder sig til kortsigtede og direkte kritiske konsekvenser, der rammer det europæiske indre marked, hvor man understreger at sektorspecifikke problemstillinger skal finde løsning i sektorspecifik lovgivning.

Dansk Erhverv (DE) hilser Kommissionens forslaget velkomment og støtter indsatsen for at styrke det indre marked og dets fire friheder. Det vurderes at være afgørende, at beskyttelse af det indre marked indeholder tiltag, der kan fortsætte udviklingen af markedet i kriseperioder samt implementeringen og håndhævelsen af de gældende regler. DE understreger yderligere, at forslagens indhold skal fravige fra at adressere strukturelle og længerevarende "kriser" og problemstillinger, men udelukkende undersøge og behandle midlertidige og udefrakommende kriser der direkte påvirker det indre marked negativt.

Specifikke bemærkninger

Forslagets anvendelsesområde og definition

DI understreger, at forslaget skal bestå af en eksplicit og klar definition af en indre markedskrise, hvor man opfordrer til at definitionen ikke indeholder beføjelser og adressering af mere strukturelle og længerevarende problemstillinger. Her nævnes handelsrestriktioner under Finanskrisen i 2008, hvor midlertidige krisetiltag endte med at være de facto.

DI mener, at instrumentets anvendelsesområde bør forholde sig eksplicit til det indre marked og afvige fra at behandle industri-, handels- eller sundhedspolitiske kriser, idét sådan sektorspecifikke kriser bør adresseres i sektorspecifikke nødinstrumenter.

DE bakker op om en snæver beføjelsesflade af instrumentet og finder det afgørende, at instrumentet fokuserer på at løse midlertidige kriser, der medfører problemer der for indre markeds integritet. Her understreger man at instrumentet ikke bør være bredt, generelt eller adressere længerevarende problemstillinger eller industripolitiske forhold.

Obligatorisk informationsdeling og oplysningsforpligtelse af erhvervsdrivende

DI bemærker, at forslagens indhold om informationsdeling af erhvervsdrivende ikke skal pålægge unødige byrder ved introduktionen og krav om overdrevne og ikke-proportionelle oplysningsforpligtelser. Særligt SME'er fremhæves som værende byrdebyget af en sådan forpligtelse.

DE mener, at det er afgørende at information som måtte ønskes fra erhvervsdrivende før, under eller efter en krise udleveres på frivillig basis. Her understreger man at der ikke bør implementeres en generel obligatorisk

informationsforpligtelse for en række sektorer, idét sådan kan skabe betragtelige administrative byrder. Endvidere vurderes et obligatorisk krav som unødvendigt idét virksomhederne selv vurderer deres værdikæders sårbarhed og forsyningssikkerheden som del af den almindelige risikovurdering i enhver forretningsdrift.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Det forventes, at de øvrige medlemslande generelt vil tage positivt imod forslaget overordnede hensigt. Samtidig forventes det dog, at en række ligesindede medlemslande vil kræve klarere definitioner for forslaget omfang samt tiltag.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens ambition om et nødinstrument for det indre marked velkommen og understreger, at læringspunkter fra COVID-19-krisen har vist at opretholdelsen af et robust og forberedt indre marked skal sikres ved at skabe de nødvendige værktøjer og bedre koordination.

Regeringen finder i udgangspunktet, at instrumentet bør forholde sig til det indre marked, og at industripolitiske og andre sektorspecifikke kriser bør adresseres af sektorspecifikke nødinstrumenter.

Regeringen ønsker derfor, at centrale begreber i forslaget klarlægges og afgrænses, herunder definitionen af en krise. Det anses som vigtigt, at definitionen er klar og kun omfatter forhold og behov for det indre marked.

Regeringen vil prioritere, at instrumentets beføjelser og tiltag ikke pålægger unødige omkostninger, og at forslaget om tiltag står på mål med forslaget om gevinster. Hertil vil Regeringen understrege at obligatorisk informationsdeling og oplysningsforpligtelse potentielt kan medføre unødige omkostninger, og at et tiltag om informationsdeling som minimum skal fremsættes som frivilligt.

Slutligt ønsker regeringen, at forslaget indeholder og benytter de allerede eksisterende indre markeds værktøjer og fortsætter med at forbedre disse frem for at introducere nye.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.